

Tomáš Reitinger, *Strýčický jazykový ostrov. Život obyvatel v letech 1938-1946 pohledem hospodářských a sociálních dějin.*

Bakalářská práce Historického ústavu Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 2019, 56 s.

Posudek vedoucího bakalářské práce

Student Tomáš Reitinger si pro svou bakalářskou práci, která nese název *Strýčický jazykový ostrov. Život obyvatel v letech 1938-1946 pohledem hospodářských a sociálních dějin*, zvolil téma značně náročné. Mohl u něj a také potřebně uplatnit i svou jazykovou aprobaci Německý jazyk. To bylo z hlediska odborného zpracování jistým přínosem. Autor se snažil využít všech přístupných a dosažitelných archivních materiálů, stejně tak se snažil, i když to bylo velice složité, použít oral history. Ve své práci s pamětníky (vypravěči) však byl limitován tím, že jich již více nesehnal. Autorem zkoumaný jihočeský Strýčický jazykový ostrov se skládal z deseti národnostně smíšených, ve většině případů převážně (majoritně) německých obcí: Babice, Dobčice, Holašovice, Chvalovice, Dolní a Horní Chrášťany, Lipanovice, Radošovice, Záboří a Strýčice (Bowitz, Dobschitz, Hollschowitz, Kollowitz, Unter Groschum, Ober Groschum, Linden, Roschowitz, Saborsch und Stritschitz). Pomyslné centrum tvoří Strýčice, které poskytly celému území název. A již od středověku se zde odehrával zejména náboženský život, neboť zde stojí, pro celou zkoumanou oblast jazykového ostrova, velmi důležitý kostel svatých Petra a Pavla.

Cílem předkládané bakalářské práce je, jak uvádí sám autor: „podat ucelený popis změn historického vývoje stavu i jedinečností zdejších hospodářských i sociálních vztahů obyvatelstva a s tím spojených jevů v obcích v oblasti tzv. Strýčického jazykového ostrova v době ohraničené Mnichovským paktem (1938) a transferem (odsunem, vyhnáním) německých obyvatel z dané oblasti (1946) včetně nastínění porovnání s přilehlým protektorátním územím.“ (s. 2).

A nyní uvedeme, jak se podařilo tento zajímavý úkol naplnit.

Celá bakalářská práce je správně rozdělena do dvou základních částí, do části teoretické a do části praktické. V Úvodu (s. 1-12) je vypsáno vymezení tématu práce, literatura pro výzkum, prameny pro výzkum a v části 1.1.4 je potřebné Metodické a metodologické zakotvení (s. 8-12). Zde byl proveden rozbor použitých pramenů, literatury a dalších zdrojů, s využitím metody komparace, statistiky, a oral history, která se stala, svým způsobem, jak přínosem (pro zajímavé informace), tak i dílčí slabinou předkládané bakalářské práce (pro velmi malý počet respondentů ochotných vypovídat).

V části praktické 2.1. Hospodářství (s. 13-37) je pozornost autora zaměřena zemědělství, mlýny, dopravu, Čech nebo Němec, jazyková a národnostní otázka Strýčicka, víra a centrální kostel sv. Petra a Pavla, poutě a další tradice (procesí do mariánského Kájova u Českého Krumlova), řemesla a zaměstnání (2.4.1.1 Hostinec a další živnosti, 2.4.1.2 Lékaři), školství, včetně let 1938-1945, a část 2.6. Události 1938-1946 ve Strýčickém jazykovém ostrově a průběh druhé světové války, podaný chronologicky po letech (s. 38-45). Následuje část 3. Závěr (s. 46-47), který představuje stručné shrnutí celého autorova bádání. Následuje Soupis pramenů a literatury (s. 48-52), Seznam zkratk (s. 53) a Přílohy (s. 54-56), včetně kvalitně reprodukováných šesti barevných a černobílých obrázků. Nedílnou součástí celého textu jsou adekvátně provedené tabulky a grafy (s. 15, 22, 28, 32, 34, 45).

Autorovým cílem bylo přiblížit, pokud možno, relativně ucelený každodenní život německého a českého obyvatelstva Strýčicka ve zkoumaném časovém a přelomovém úseku let 1938-1946. Dále určit ty změny, ke kterým docházelo v průběhu druhé světové války 1939-1945, a to vše pohledem hospodářských a sociálních dějin. Do této oblasti, mimo jiné, patřila také problematika rozdělení pozemkového majetku jednotlivých rodin (českých, stejně tak i německých) od října 1938 mnichovským zábořem, a zřízením nových státních hranic, přerušujících tehdejší nedostatečnou jihočeskou komunikační síť (zde ovšem vždy záleželo na onom úhlu pohledu, jinak to viděl činovník NSJ Praha, nebo světa znalý turista, zcela jinak zase sedlák či drobný zemědělec, o bezzemcích nemluvě), a z toho plynoucí často velmi složité cestování do středních škol (Budějovice, Krumlov atd.), a k lékářům (Netolice, Budějovice) či za úředními záležitostmi (Krumlov, Budějovice).

K negativům bakalářské práce patří zcela jistě ne vždy přesně jazykově i stylisticky zpracovaná formulace některých pracně získaných informací a poznatků, někdy i velmi časté opakování některých slov. S tím souvisí také interpretační problematika.

K pozitivům a k přínosům celé práce patří zejména ten fakt, že autor v textu práce ukazuje na ovlivňování každodenního života českého i německého obyvatelstva tzv. „velkými světovými dějinami“ = události druhé světové války a jejich dopady a důsledky pro všední dny běžného (každodenního) života lidí ve zkoumaném regionu. A to zcela jednoznačně platilo i pro Strýčický jazykový ostrov, který byl připojen již v roce 1938 k Velkoněmecké říši, a se kterou sdílel její osudy až do jejího zániku v květnu 1945.

Jako vedoucí této bakalářské práce oceňuji především to, že její autor, po počátečních značných problémech, jak zvládnout adekvátním způsobem velké množství pramenů a doporučené a řádně prostudované použité literatury, a zejména problematiku oral history, se postupně přece jen naučil poctivou prací tyto nároky zvládat. Bohužel se přesto stalo, že autor ne vždy všechny náležitosti kvalifikační práce dotáhl až do žádoucí odborné dokonalosti. A ne vždy se mu podařilo vše odpovídajícím způsobem zformulovat a tyto správné formulace nakonec využít ve finální verzi textu své odborné bakalářské práce.

Můj dotaz na autora směřuje k problematice možného pokračování a prohloubení celé této práce, zejména pak na případné možné využití některých dochovaných archivních pramenů a dalších materiálů uložených v Sudetoněmeckém archivu v Mnichově a také prací Collegia Carolina tamtéž.

Bakalářskou práci Tomáše Reitingera proto doporučuji k obhajobě a hodnotím ji stupněm **velmi dobře**.

V Českých Budějovicích 25. května 2019

PhDr. et PaedDr. Jiří Dvořák, Ph.D.